

Una altra Rodoreda

El poeta, teòric i professor, Jordi Julià, ja fa temps que ens té acostumats al seu intens ritme de treball que molt sovint ens ofereix primícies de primera magnitud. Aquest és exactament el cas d'ara, que ens acaba de lliurar el primer estudi monogràfic dedicat exclusivament a l'obra poètica de l'autora de *La mort i la primavera*, un rigorós assaig de més de 200 pàgines, titulat encertadament, *L'abrupta llengua: Mercè Rodoreda, una poeta a l'exili*.

El nou llibre de Julià no podria ser més oportú, perquè encaixa perfectament dins el clima recent en el camp dels estudis rodoredians de reivindicar "les altres Rodoredes", és a dir, la poeta, l'autora dramàtica i la memorialista. En aquest sentit, només cal recordar llibres com *Agonia de llum. La poesia secreta de Mercè Rodoreda* (2002), a cura d'Abraham Mohino, *L'obra dramàtica de Mercè Rodoreda* (2002), de Francesc Massip i Montserrat Palau, i *Cartes completes, 1960-1983* (2008), a cura de Montserrat Casals, que ens introduïa a la relació epistolar entre la nostra autora i el seu editor, Joan Sales.

Anar més enllà

Julià ressegueix exhaustivament els seus antecessors, intèrprets com ara Marina Gustà, Carles Miralles, Vinyet Panyella o el mateix Mohino, tot amb la voluntat de matisar, de suplementar, de descobrir i, en definitiva, d'anar més enllà. Al final de la introducció, Julià deixa al descobert les seves motivacions: "La manca d'estudi de l'obra lírica rodorediana, la falta d'una edició canònica, la poca claredat de determinats textos i la ne-

cessitat de detallar determinats aspectes o de discutir i reconsiderar la seva obra des d'unes altres perspectives..."

L'abrupta llengua: Mercè Rodoreda, una poeta a l'exili és un llibre ben escrit, equilibrat, sistemàtic i rigorós, fruit d'un llarg període d'investigació impecable, reflexió original i escriptura exigent. Al llarg dels 11 capítols de l'obra, Julià s'aproxima a l'obra lírica de Rodoreda des d'una gran diversitat d'angles d'estudi i interpretació, que sempre estan ben entrellaçats. Fa un resseguiment esplèndid d'una sèrie d'aspectes essencials per entendre la poesia de Rodoreda: la cronologia del procés d'escriptura, edició i recepció dels textos; els lligams profunds entre la biografia de l'au-

tora i els seus poemes; la formació poètica de l'autora; el seu ús del sonet; la formalització dels poemes; les motivacions i intencions literàries; la temàtica, a partir de dos eixos centrals, l'amor i la mort; pretextos literaris com la mitologia o la natura; les influències d'autors com ara Josep Carner i Rainer Maria Rilke; i els vincles amb la resta de la seva producció, els contes, les novel·les i l'epistolari.

L'assaig de Julià apunta cap a dues fites, ben assolides: una reivindicació general del valor intrínsec de la poesia de Rodoreda i aportacions específiques com ara puntualitzacions sobre la datació o el significat de més d'un dels poemes. Els escèptics tindran feina per rebatre aquest extraordinari estudi. *

POESIA RICARD MIRABETE

En saber-se i escriure

De la necessitat expressiva, del material lingüístic que atresora cadascú, del fer-se paraula en saber-se cos i escriure. Montserrat Rodés explora els límits del llenguatge comú per atènyer el contorn del llenguatge necessari. Sovint són les formes de pensament que hem assimilat allò que n'impedeix la seva continuació i el nostre desenvolupament. La paraula poètica encén la ment, l'esperona, és com un fluid elèctric: "Aquell terme indefinit / que agita la ment. La idea / que s'assimila i n'amplia / una altra. Corre un foc líquid". Amb aquests versos la poeta prova d'explicar el moviment intern que relliga pensament i paraula. L'experiència del poeta és aquest acarament amb la llengua per tal de fer sentit. No ne-

cessàriament ha de fer discurs líric però ha d'haver-hi pensament i emoció, veritat. Rodés assaja la poètica dels límits, del conflicte ètic entre allò que vol dir la paraula i les càrregues històriques que transporta. Prova de trobar una explicació veritable de la veritat íntima que ve després de l'expressió: "Però / aquesta / no és la veritat / n'és una altra / la veritable / que ve".

Configurar la veu poètica

Al llarg de les quatre parts del poemari podem detectar la importància de com es constitueix cada veu poètica de cadascuna de les parts. És un dels elements en els quals molts poetes no hi pensen: cal ser conscient de com es configura la veu poètica i de com

desvincular-la del jo biogràfic. No cal tanta poesia de la pseudobiografia. Si l'art és artífici, la poesia també ho és. És creació i pensament contemporani en estat pur. El poemari és una investigació lírica sobre la paraula. Allò que conté en essència i en la seva forma final. La poeta es busca en la paraula, transita per un paisatge anterior. La veu poètica adquireix també el paper del tu receptor del poema i alhora la podem vincular a l'ànima humana. La poeta escriu: "Et guia / la substància il·limitada / del que no ha deixat de ser. / Amb la complicitat del cos, / remuntes un ordre que busca". Amb aquest ordre, Rodés ha sabut arribar a escriure el perfil exacte de la realitat que hi ha darrere l'ombra de les aparences que percebem. *

La poesia de Mercè Rodoreda ha estat analitzada per Jordi Julià ARXIU

L'ABRUPTA LLENGUA: MERCÈ RODOREDÀ, UNA POETA A L'EXILI
Jordi Julià

Editorial: Eumo / Fundació Mercè Rodoreda Vic, 2013
Pàgines: 230
Preu: 20 euros

D'INCERTES CERESSES
Montserrat Rodés

Editorial: LaBreu Barcelona, 2013
Pàgines: 85
Preu: 13 euros